

โรคอุจจาระร่วงในเด็ก

อุจจาระร่วง หมายถึง ภาวะที่ผู้ป่วยมีอาการถ่ายอุจจาระเป็นน้ำหรือถ่ายเหลวมากกว่าวันละ 3 ครั้ง หรือถ่ายอุจจาระเป็นมูกเลือดครั้งเดียว

ในทารกที่กินนมแม่ ปกติจะถ่ายอุจจาระเหลวได้ไม่ถือว่าเป็นอาการอุจจาระร่วง แต่ถ้าถ่ายเป็นจำนวนมากหรือถ่ายบ่อยครั้งกว่าที่เคยเป็นก็ถือว่าผิดปกติ

อุจจาระร่วงเป็นอาการที่พบได้บ่อย ส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรงและหายได้เอง ส่วนน้อยอาการจะรุนแรงทำให้ขาดน้ำและเกลือแร่ ซึ่งเป็นอันตรายได้โดยเฉพาะในเด็กเล็กและผู้สูงอายุ

สาเหตุ

อุจจาระร่วงเฉียบพลัน

1. การติดเชื้อไวรัสหรือแบคทีเรียหรือสารจากเชื้อที่ทำให้อาหารบูดเสีย
2. สารเคมี เช่น ตะกั่ว สารหนู
3. ยา เช่น ยาถ่าย แอมพิซิลิน
4. พิษพิษ เช่น เห็ดพิษ กลอย

อุจจาระร่วงเรื้อรัง

อาจเกิดจากพยาธิตัวเล็กที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น

อาการ

อุจจาระร่วงเฉียบพลัน

ผู้ป่วยมีอาการถ่ายอุจจาระเป็นน้ำหรือถ่ายเหลวมากกว่าวันละ 3 ครั้ง หรือถ่ายอุจจาระเป็นมูกเลือดครั้งเดียว

ถ้ามีไข้ ตัวร้อน และถ่ายอุจจาระมีมูกเลือดปน แสดงว่าอาจเป็นบิดหรือลำไส้อักเสบ ต้องพาไปรับการรักษา

เด็กบางคนอาจมีอาการอาเจียนร่วมด้วย ทำให้เด็กมีภาวะขาดน้ำมากขึ้น เพราะสูญเสียทั้งทางอาเจียนและอุจจาระเหลว

ถ้ามีภาวะขาดน้ำจะสังเกตเห็นว่าปากแห้ง ตาลึกลง อ่อนเพลีย และปัสสาวะสีเข้ม มีปริมาณน้อยหรือห่างกว่าปกติ ถ้ารุนแรงมากอาจถึงหมดสติ และตายจากภาวะขาดน้ำได้

อุจจาระร่วงเรื้อรัง

ผู้ป่วยมีอาการถ่ายอุจจาระเหลวเป็นๆ หายๆ และมักมีอาการท้องอืดเลี้ยงไม่โต หรืออาจจะเกิดต่อเนื่องจากการมีอาการอุจจาระร่วงเฉียบพลัน ถ้าได้สร้างน้ำย่อยได้น้อยลง ย่อยอาหารไม่ได้ดี จึงมีอาการอุจจาระร่วงเป็นๆ หายๆ นานเป็นสัปดาห์ หรือเป็นเดือน ทำให้ร่างกายขาดสารอาหารเลี้ยงไม่โต

อาการแทรกซ้อน

อาการแทรกซ้อนที่สำคัญ คือ การขาดน้ำและเกลือแร่ ทำให้เกิดภาวะช็อค เกิดภาวะกรดในกระเพาะเลือด อาจถึงตายได้

วิธีดูแลรักษา

เมื่อลูกเกิดอาการอุจจาระร่วงให้สังเกตดูว่า ลูกตัวร้อนหรือไม่ ลักษณะอุจจาระเป็นอย่างไร เช่น เหลว เป็นน้ำ มีมูกเลือด ถ้าลักษณะเหล่านี้ ต้องพาลูกไปรับการรักษา

ถ้าลูกถ่ายอุจจาระเป็นน้ำหลาย ๆ ครั้ง และ อาเจียนด้วย มีลักษณะซึม หรือถ่ายไม่หยุด ควร รีบพาส่งไปรับการรักษาที่สถานีนามัยหรือ โรงพยาบาล

ถ้าลูกพอกินได้ ให้ละลายน้ำตาล 2 ช้อน โຕ้ะ และเกลือแกงครึ่งช้อนชากับน้ำ 1 ขวดกลม ใหญ่ประมาณ 1 ลิตร จะใช้น้ำเปล่าต้มสุก น้ำต้ม เปลือกต้นฝรั่ง น้ำชา หรือน้ำมะตูมก็ได้ หากใช้น้ำชาวกก็ไม่ต้องเติมน้ำตาล หรืออาจจะละลายผง น้ำตาลเกลือแร่ (โอ อาร์ เอส) ตามฉลากให้ลูกกิน เป็นการป้องกันการขาดน้ำ และช่วยให้ลูกไม่มี อาการอ่อนเพลีย

หากลูกได้รับนมแม่อยู่ ควรให้ต่อไป แต่ถ้า ได้รับนมผสม ควรผสมนมให้เจือจาง ให้อ่อนและ ไม่เป็นมัน เพื่อให้กินง่ายขึ้น และให้รับประทาน

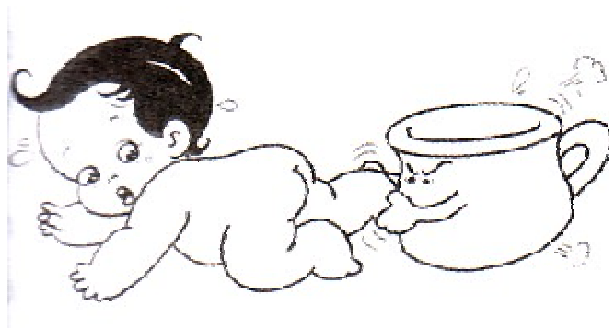
จนกว่าจะหาย หลังจากนั้น ควรค่อย ๆ เพิ่ม อาหารและนมจนเป็นปกติ

การป้องกัน

แยกทำความสะอาดเสื้อผ้า และสิ่งของ ปนเปื้อนอุจจาระ โดยใช้ผงซักฟอก และน้ำยาฆ่า เชื้อ ถ้ามีอย่าเอาเสื้อผ้าที่เปื้อนลงล้างในตุ่มน้ำเพราะ เป็นการแพร่เชื้อโรคลงในน้ำที่คนอื่นอาจนำไปใช้ ดื่มน้ำได้ ควรกำจัดอุจจาระลงส้วมหรือถังและ ระบายน้ำเชื้อโรค

สำหรับทารก

- ควรเลี้ยงด้วยนมแม่
- ถ้าใช้นมผสมขวดที่ใช้ควรต้มในน้ำ เดือด เพื่อฆ่าเชื้อโรค
- ควรฉีดวัคซีนป้องกันโรค ให้อาหาร เสริมแก่ทารก เพื่อให้สุขภาพแข็งแรง และไม่เป็นโรคขาดอาหาร

โรค อุจจาระร่วง ในเด็ก

เรียบเรียงโดย .. หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 1

ผลิต / เผยแพร่โดย .. กลุ่มงานสุขศึกษา

โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

จังหวัดนครสวรรค์

โทร . 0 - 5621 - 9888 ต่อ 5200, 9801